

KASTAMONU İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ NEZARETHANELERİ ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:
2023/33

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 13.09.2023 tarihli ve 2023/620 sayılı kararıyla oy birliği ile kabul edilmiştir.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	ii
KISALTMALAR.....	iii
I. GİRİŞ.....	1
II. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....	2
A. İl Emniyet Müdürlüğü.....	3
B. Çocuk Şube Müdürlüğü.....	7
C. Saraçlar Şehit Recep Şahin Polis Merkezi Amirliği.....	10
III. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER.....	14
A. İl Emniyet Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler.....	14

KISALTMALAR

AIÖK (CPT) : Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi

BM : Birleşmiş Milletler

CMK : Ceza Muhakemesi Kanunu

km : kilometre

m : metre

m² : metrekare

OPCAT : İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne Ek İhtiyari Protokol

para. : paragraf

TIHEK : Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu

UÖM : Ulusal Önleme Mekanizması

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TIHEK) 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Amaç ve Kapsam" başlıklı birinci maddesinde belirtildiği gibi; *"insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere"* kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler (BM) Sözleşmesi'ne Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in amacı *"bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ya da cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır."*¹

3. 6701 sayılı Kanun'un 9/1-ı bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2/1-k bendine göre UÖM: *"İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi"* ifade etmektedir.

4. Suç işlediği şüphesini gösteren somut delillerin varlığı halinde kişinin kolluk kuvvetleri tarafından özgürlüğünden yoksun bırakılmasına ilişkin genel hükümler 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nda (CMK) yer almaktadır. CMK'nın 99'uncu maddesinde *"Gözümlü alınan kişilerin bulundurulacakları nezarethanelerin maddi koşulları, bu kişinin hangi görevlinin sorumluluğuna bırakılacağı, sağlık kontrolünün nasıl yapılacağı, gözaltı işlemlerine ilişkin kayıt ve defterlerin nasıl tutulacağı, gözaltına alınmanın başlangıcında ve bu tedbire son verildiğinde hangi tutanakların tutulacağı ve gözaltına alınan kişiye hangi belgelerin verileceği ile kolluk tarafından gerçekleştirilen yakalama işlemlerinin yürütülmesinde uyulacak kuralların yönetmelikle gösterileceği"* hükmü bulunmaktadır.

---

¹ Birleşmiş Milletler (BM), Genel Kurul, *İşkenceye ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı veya Aşağılayıcı Muamele veya Cezaya Karşı Sözleşme'nin Ek İhtiyari Protokolü*, 39/46, m. 1.

5. 1/6/2005 tarihli ve 25832 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği’nin 4’üncü maddesine göre nezarethaneler; “*Şüpheli veya sanıkların haklarındaki işlemlerin tamamlanıp adli mercilere sevk edilinceye kadar bekletilmesi amacıyla yapılmış yerleri*” ifade etmektedir.

6. 6701 sayılı Kanun’un 9/1-j bendinde, Kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirme görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Özgürlüğünden mahrum bırakılan kişilerin tutulduğu nezarethanelere ziyaretler düzenlemek TİHEK’in görev ve yetki alanı kapsamındadır.

7. Yukarıda anılan görev çerçevesinde, Kastamonu İl Emniyet Müdürlüğü nezarethanelerine tarafından 16/11/2022 tarihinde habersiz bir ziyaret gerçekleştirilmiş olup ziyaret heyetinde; İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları ..., ..., Sosyal Hizmet Uzmanı ..., Doktor ... ve Psikolog ... yer almıştır.

8. Ziyaret, Kastamonu İl Emniyet Müdürlüğü yetkilileri ile yapılan ön görüşme ile başlamıştır. Görüşmede UÖM hakkında genel bir bilgilendirme yapılmış, gerçekleştirilecek ziyaretin amacı ve yöntemine ilişkin bilgiler verilmiş ve İdareden İl Emniyet Müdürlüğü bünyesinde bulunan şubeler ve bu şubelerin gerçekleştirdikleri iş ve işlemler hakkında genel bilgiler edinilmiştir. Görüşmenin ardından sırasıyla İl Emniyet Müdürlüğü bünyesinde bulunan nezarethaneler ile İl Emniyet Müdürlüğüne bağlı Çocuk Şube Müdürlüğü ve Saraçlar Şehit Recep Şahin Polis Merkezi Amirliği nezarethaneleri ziyaret edilmiştir. Ziyaretlerin sonunda Kastamonu İl Emniyet Müdür Yardımcısı Vekili ... ile son görüşme yapılarak ziyaret sonlandırılmıştır.

9. Bu rapor, 18/1/2022 tarihli ve 2022/43 sayılı Kurul kararı ve Başkanlık makamının 14/11/2022 tarihli ve 15844 sayılı oluruna istinaden 16/11/2022 tarihinde, Kastamonu İl Emniyet Müdürlüğü nezarethanelerine gerçekleştirilen habersiz ziyaret neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

II. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

10. İl Emniyet Müdürlüğü ana hizmet binasında bulunan nezarethaneler, Asayiş Şube Müdürlüğü, Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele

Şube Müdürlüğü, Narkotik Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü tarafından ortaklaşa kullanılmaktadır. Çocuk Şube Müdürlüğü binası ve Saraçlar Şehit Recep Şahin Polis Merkezi Amirliği ise ana hizmet binasından ayrı bir yerleşkede yer almakta; Çocuk Şube Müdürlüğü İl Emniyet Müdürlüğü ana hizmet binasına 3,9 km, Saraçlar Şehit Recep Şahin Polis Merkezi Amirliği ise İl Emniyet Müdürlüğü ana hizmet binasına 1,7 km uzaklıkta bulunmaktadır.

11. Ziyaret tarihinde, İl Emniyet Müdürlüğü ana binası, Çocuk Şube Müdürlüğü ve Saraçlar Şehit Recep Şahin Polis Merkezi Amirliğinde bulunan hiçbir nezarethanede tutulan olmadığı görülmüştür.

A. İl Emniyet Müdürlüğü

12. Asayiş, Terörle Mücadele, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürlükleri tarafından ortak kullanılan, üçü erkek ikisi kadın nezarethane odası olmak üzere toplam beş nezarethane odası bulunmaktadır. Nezarethane odalarının ölçüleri eşit olup genişlikleri 12,96 m² (en 3,60 m, boy 3,60), yükseklikleri 3,25 metredir. Odaların girişinde hangi cinsiyet grubuna tahsis edildiğini belirten ibarelerin bulunduğu görülmüştür.

13. Nezarethane odaları üç kişilik kapasiteye sahip olacak şekilde düzenlenmiş olup İdarece, tutulan sayısında yoğunluk yaşanması halinde tutulanların Çocuk Şube Müdürlüğü ve Saraçlar Şehit Recep Şahin Polis Merkezi Amirliği nezarethanelerine yönlendirildiği ifade edilmiştir.

14. Nezarethane odalarındaki oturma bölümleri ihtiyaç duyulduğunda uyumak için uygun olacak şekilde yumuşak ve silinebilir kumaş şilte ile kaplıdır. Nezarethane odalarının tümünde yeterli sayıda temiz battaniye bulunmaktadır. Odalardan toplanan kirli eşyaların belirli aralıklarla Polisevi Şube Müdürlüğü çamaşırhanesinde yıkatıldığı anlaşılmış, ziyaret heyetince temiz ve kirli battaniyelerin tutulduğu dolaplar incelenmiş, bazı battaniyelerde yırtıklar olduğu, battaniyelerin kenar bantlarının tutulanların kendilerine zarar vermemesi için kesildiği, temiz ve kirli eşyaların ayrı dolaplarda saklandığı görülmüştür. Ziyaret sonrası İdare tarafından, yırtık olduğu tespit edilen battaniyelerin yenileri ile değiştirildiği bilgisi Kurumumuza iletilmiştir.

15. İbadetini yerine getirmek isteyenler için seccade, tespih vb. materyallerin ifade alma odasında bulundurulduğu ve talep halinde tutulanlara verildiği öğrenilmiş, nezarethanenin yeterince temiz olduğu gözlenmiştir.

16. Nezarethanelerde tutulan kişilerin herhangi bir ihtiyaçlarının olup olmadığının tespiti için görevli personelce düzenli aralıklarla kontrollerin yapıldığı ifade edilmiş ancak nezarethane odalarında acil durum butonu bulunmadığı gözlemlenmiştir. İdare tarafından, görevli personelin nezarethane odalarına yakın mesafede bulunduğu, tutulanların seslenmesi halinde personelin derhal tutulanların yanına gidebildiği ve bu sebeple acil durum butonlarının nezarethane odalarının içine konulmadığı ifade edilmiştir.

17. Nezarethane odalarının havalandırma ve doğal ışık ihtiyaçları, odalarda bulunan delikli menfezler ve koridordaki açılabilir pencereler vasıtasıyla karşılanmaktadır.

18. Nezarethane odalarının ısıtılması merkezi kalorifer sistemi ile her nezarethane odasının önünde bulunan kalorifer petekleri vasıtasıyla sağlanmaktadır. Heyet tarafından yapılan incelemelerde, nezarethane koridorlarının üzerinden geçen kalorifer tesisatı borularının da etkisi ile ısınma sorununun yaşanmadığı anlaşılmıştır.

19. Nezarethanedeki kadın ve erkek tutulanlar için ayrı tuvalet ve banyo bölümü bulunmaktadır. Her iki bölümde de iki tuvalet ve bir duş alanı yer almakta olup bu bölümlerde engelli bireylerin kullanımı için tutmaç, acil durum butonu gibi gerekli düzenlemelerin yapılmadığı, bu bölümdeki bazı fayansların nem dolayısıyla zarar gördüğü tespit edilmiştir. Gerçekleştirilen son görüşmede İdare'ye durum bildirilmiş, ziyaret sonrası İdare tarafından zemindeki zararın giderildiğine dair belgeler tarafımıza iletilmiş, yapılan incelemede fayansların yenileri ile değiştirildiği anlaşılmıştır.

20. Sıcak suyun termosifon ile sağlandığı belirtilmiş, ziyaret heyeti tarafından sıcak su akışı kontrol edilmiş ve suyun kısa sürede ısındığı gözlemlenmiştir.

21. Nezarethane tuvalet ve banyolarında yeterli miktarda sabun, şampuan, terlik, havlu gibi hijyen malzemelerinin bulunduğu görülmüş, bu bölümlerin günlük olarak temizlendiği, kişisel temizlik malzemelerinin görevli personel tarafından sürekli olarak kontrol edilerek eksikliklerin giderildiği ifade edilmiştir.

22. İdarece, nezarethanelerin günlük temizlikleri dışında, tutulanların işlemleri bitip nezarethanedeki ayrılmalarının akabinde görevli personel tarafından ayrıca temizlendiği, ayda bir bulaşıcı hastalıkların önlenmesi amacıyla da dezenfekte edildiği belirtilmiştir.

23. Yemeklerin anlaşmalı yemek firmasından temin edildiği, tutulanlara üç öğün yemek verildiği, yemek saatleri dışında tutulan gelmesi halinde bu kişiler için ayrıca yemek talep edildiği, tutulanların sağlık durumları dikkate alınarak diyet menülerinin oluşturulduğu, talep olması halinde farklı beslenme biçimlerine (vegan, vejetaryen vb.) uygun menülerin

oluşturulduğu, yemek verildiğine dair fişlerin belli bir süre saklandığı, market ihtiyaçlarının tutulanların ailesi, yakınları veya avukatları tarafından karşılanabildiği anlaşılmıştır.

24. İdarece, tutulanların içme suyu ihtiyaçlarının yemeklerin yanında verilen 500 ml ambalajlı sular ile karşılandığı, ihtiyaç halinde 200 ml ambalajlı suların tutulanlara sınırsız olarak verildiği belirtilmiştir.

25. İdarece, acil tıbbi müdahale ihtiyacı halinde 112 Acil Çağrı Merkezi vasıtası ile tutulanlara ilk müdahalenin yapılarak ilgili Cumhuriyet Savcısına duruma ilişkin bilgi verildiği, hastane ortamında müdahale edilmesine karar verilen tutulanların ise tahkikatı yürüten birimde görevli memur eşliğinde en yakın sağlık kuruluşuna sevklerinin sağlandığı, tedavi işlemlerinin tamamlandığına dair doktor raporu ile birlikte tutulanların nezarethaneye giriş işlemlerinin tekrar yapıldığı ifade edilmiştir.

26. İdarece, kronik hastalığı bulunan ve adli doktor raporunda sürekli ilaç kullanması gerektiği belirtilen tutulanların ilaçlarının dağıtımının, giriş muayenesini gerçekleştiren doktora bilgi verilerek ve kullanım saatlerine riayet edilerek nezarethane görevlisi tarafından düzenli olarak gerçekleştirildiği, raporu veya ilaç reçetesi bulunmayan tutulanların Cumhuriyet Savcısının bilgisi dâhilinde görevli personel refakatinde hastaneye sevk edilerek ilaçlarına ulaşması için gerekli işlemlerin yapıldığı belirtilmiştir.

27. Engelli, hasta, yaşlı, hamile ve özel ihtiyaçları bulunan kişilerin gözetimine alınması halinde ivedilikle konu ile ilgili soruşturmayı yürüten Cumhuriyet Savcısına tutulanlar hakkında bilgi verildiği, bu kişilerin Cumhuriyet Savcısı talimatı olmadan nezarethaneye konulmadığı belirtilmiştir.

28. Müdürlük bünyesinde bir müdafî görüşme odası bulunmaktadır. Ziyaret heyeti tarafından yapılan incelemelerde; odada yalnızca görüntü kaydı özelliği olan bir güvenlik kamerasının bulunduğu, odanın içerisinde konuşulanların dışarıdan duyulmadığı tespit edilmiştir.

29. Müdürlük bünyesinde bir ifade alma odası bulunmaktadır. Odanın yeterli ışıklandırma ve havalandırma imkânına sahip olduğu, odada ses ve görüntü kaydı yapan bir güvenlik kamerası bulunduğu gözlemlenmiştir.

30. Nezarethane koridorlarındaki panolarda nezarethane talimatnamesinin, CMK'nın 91'inci ve 147'nci maddelerine uygun olarak hazırlanmış Sanık Hakları Formunun Türkçe ve yabancı uyruklu şahısların anlayacakları dillerde tercümesinin ve İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi gibi bilgilendirici metinlerin asılı olduğu görülmüştür.

31. Ziyaret heyetince Nezarethaneye Alınanların Kaydına Ait Defter kayıtları incelenmiş; Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği'nin 12'nci maddesinde belirtilen hususların defterde yer aldığı, defterin görevli Cumhuriyet Savcısı tarafından belirli aralıklarla incelendiği, ancak kayıtlarda bazı eksiklikler bulunduğu anlaşılmıştır. İdare ile gerçekleştirilen son görüşmede kayıtlardaki eksiklikler konusunda görevlilere gereken uyarıların yapılacağı belirtilmiştir.

32. Nezarethanede 7/24 esasına uygun olarak kayıt alan 16 güvenlik kamerası bulunmaktadır. Güvenlik kameraları nezarethane odalarını, nezarethane odalarının yer aldığı koridorları, nezarethane girişini, tuvalet ve banyoların girişini, müdafî görüşme odasını ve ifade alma odasını göstermektedir. İdarece, 7/24 kameraları izleyen görevli personelin bulunduğu, acil durumlarda kısa sürede müdahale edilebilmesi için bu görevlilere nezarethane odalarına yakın ayrı bölümler oluşturulduğu belirtilmiş, ziyaret heyeti tarafından yapılan incelemelerde; nezarethane odalarının karşısına odaların yirmi dört saat boyunca izlendiğine dair tabela konulduğu, kamera kayıtlarının geriye dönük otuz gün süreyle saklandığı, kamera açılarında kör nokta bulunmadığı, kameraların net görüntü sağladığı görülmüştür.

33. İdarece, İl Emniyet Müdürlüğünde herhangi bir elektrik kesintisi yaşanması durumunda Müdürlük bünyesindeki güvenlik kameralarının bağlı olduğu jeneratörün otomatik olarak devreye girdiği, kameralarda herhangi bir arıza yaşanması halinde ise derhal teknik personelin bilgilendirildiği ve sorunun çözülmeye çalışıldığı ifade edilmiştir.

34. Müdürlük bünyesinde yeterli sayıda kadın ve erkek personelin bulunduğu, gözaltına alınan kadınlarla ilgili işlemlerin kadın personel tarafından yapıldığı, kadın personel için nöbet listesi tutulduğu ve geceyi nezarethanede geçirmesi gereken kişinin kadın olması halinde listeye göre kadın personelin de nöbet tuttuğu, kadın personel sayısının yetersiz kalması halinde ise diğer birimlerden geçici olarak kadın personel görevlendirildiği anlaşılmıştır.

35. İdare tarafından, personelin hizmet içi eğitim kapsamında insan hakları alanında “İnsan Hakları Temelinde İş Yerinde Cinsiyet Eşitliği”, “İnsan Hakları Çerçevesinde Etik”, “İnsan Hakları ve Kamu Denetçiliği Kurumu Bağlamında İyi Yönetim İlkeleri” gibi eğitimlerin verildiği, ayrıca personelin mesleğin icrası süresince de düzenli olarak bu alanda seminer ve toplantılara katılmaya teşvik edildikleri, 2022 yılı içerisinde Eğitim Şube Müdürlüğü tarafından insan hakları konusunda personele yönelik iletişim seminerleri gerçekleştirildiği, personelin hassas gruplara yönelik herhangi bir eğitim almadığı ifade edilmiştir.

B. Çocuk Şube Müdürlüğü

36. Çocuk Şube Müdürlüğü Ek Hizmet binasının 1982 yılında inşa edildiği, binada yakın zamanda mantolama, onarım işlemlerinin yapıldığı bilgisi verilmiştir.

37. Nezarethane odalarının binanın bodrum katında yer aldığı, binada asansör bulunmadığı, odalara merdivenle ulaşıldığı, Müdürlüğün girişinde engellilerin kullanımına uygun engelli rampası bulunduğu görülmüştür.

38. Müdürlük bünyesinde iki kişinin kalabileceği şekilde düzenlenmiş iki nezarethane odası bulunmaktadır. Nezarethane odalarında kız-erkek çocuk ayrımı yapılmadığı anlaşılmıştır. İdare tarafından çocuk-tutulanların uzun süre tutulmadığı, bu sebeple cinsiyet grubuna yönelik bir ayırım yapılmasına ihtiyaç duyulmadığı belirtilmiştir.

39. Nezarethane odaları 8,89 m² (en: 2,16, boy: 4,12, yükseklik: 2,55) ve 13,54 m² (en: 3,32, boy: 4,08, yükseklik: 2,55) alana sahiptir. Nezarethane odalarındaki oturma bölümleri rahatlıkla uyunabilecek nitelikte yumuşak ve silinebilir kumaş şilte ile kaplıdır. Nezarethane odalarının tümünde yeterli sayıda temiz battaniye bulunmaktadır.

40. İdare tarafından, çocuk-tutulanların çıkışının yapılmasının ardından kullanılmış battaniyelerin toplanarak kirli dolaplarına konulduğu ve belirli aralıklarla Polisevi Şube Müdürlüğü çamaşırhanesinde yıkatarak tekrar kullanıma hazırlandığı belirtilmiştir. Yapılan incelemelerde battaniyelerin kenar bantlarının kesilmiş olduğu ve temiz vaziyette saklandığı görülmüştür.

41. Nezarethane odalarında tutulan kişilerin herhangi bir ihtiyaçlarının olup olmadığının tespiti için görevli personelce düzenli aralıklarla kontrollerin yapıldığı ifade edilmiş, ancak nezarethane odalarında, tutulanların kullanabileceği acil durum butonu bulunmadığı gözlemlenmiştir. İdarece, nezarethane odalarının güvenlik kameraları ile takip edildiği, bu sebeple herhangi bir iletişim sistemine ihtiyaç duyulmadığı ifade edilmiştir.

42. Nezarethanelerde herhangi bir havalandırma ve soğutma sistemi bulunmamaktadır. Birinci nezarethane odasının havalandırma ihtiyacı odada yer alan delikli menfez ve nezarethane koridorundaki açılır pencere vasıtasıyla giderilirken, ikinci odada menfez bulunmamakta ve koridordaki pencereden havalandırma sağlanmaktadır. Heyet tarafından yapılan incelemelerde, ikinci odanın yeterince havalandırılmadığı ve odaların yeterince doğal ışık almadığı gözlemlenmiştir.

43. Nezarethane odalarının ısınması merkezi kalorifer sistemi ile sağlanmaktadır. Heyet tarafından yapılan incelemelerde, odaların üzerinden geçen kalorifer tesisatı borularının da etkisi ile ısınma sorununun yaşanmadığı anlaşılmıştır.

44. Nezarethane odalarının bulunduğu katta bir tuvalet, bir banyo ve iki lavabonun bulunduğu; engellilerin kullanımına uygun tuvalet ve banyonun bulunmadığı, suyun sıcak akmadığı gözlemlenmiştir. İdare tarafından, suyun ısıtılması için gerekli sistemin kurulu olmaması sebebiyle sıcak su verilemediği belirtilmiştir. Ziyaret heyetince yapılan incelemede, tuvalet ve banyoda çocuk tutulanlara uygun kişisel temizlik malzemelerinin (sabun, şampuan, havlu) bulunmadığı, tuvalet ve banyo kapılarının içeriden kilitlemeyi önleyecek şekilde düzenlendiği ve bu bölümlerin temiz olduğu görülmüştür.

45. İdarece, nezarethane odalarının günlük temizlikleri dışında, tutulanların işlemleri bitip nezarethanedan ayrılmalarının akabinde görevli personel tarafından ayrıca temizlendiği, ihtiyaç duyulması halinde bulaşıcı hastalıkların önlenmesi amacıyla dezenfekte edildiği belirtilmiştir.

46. İdare tarafından, çocuk-tutulanlara günde üç öğün İl Emniyet Müdürlüğünün anlaşmalı olduğu yemek firmasından temin edilen yemeklerin verildiği; sağlık durumu nedeniyle özel beslenmeye ihtiyaç duyan çocuk-tutulan olması durumunda ve talep edilmesi halinde yakınları tarafından getirilen yemeklerin tutulanlara verilebildiği, market ihtiyaçlarının çocuk-tutulanların yakınları veya avukatları tarafından karşılanmasına izin verildiği, içme suyu ihtiyacının, herhangi bir sınırlama olmaksızın 200 ml ambalajlı sular ile karşılandığı bilgisi verilmiştir.

47. İdarece, çocuk-tutulanların acil sağlık yardımına ihtiyaç duyması halinde 112 Acil Çağrı Merkezinden ambulans istendiği, ilk müdahalenin sağlık görevlileri tarafından yapıldığı, çocuk-tutulanların tedavisine hastanede devam edilmesine karar verilmesi durumunda ise bu çocukların personel refakatinde hastaneye sevk işlemlerinin sağlandığı, sürekli ilaç kullanması gerektiği belirtilen ve/veya kronik hastalığı bulunan çocuk-tutulanların ilaçlarının nezarethane görevlisi tarafından kullanım saatlerine riayet edilerek dağıtımının yapıldığı belirtilmiştir.

48. Müdürlük bünyesinde bir ifade alma odası, bir müdafî görüşme odası bulunmaktadır.

49. İdare tarafından, birden fazla çocuğun müdafisi ile görüştürülmesinin gerektiği durumlarda Müdürlüğün girişinde yer alan bekleme odasının da müdafî görüşme odası olarak kullanılabilirdiği belirtilmiştir. Ziyaret heyetince yapılan incelemede, müdafî odası ve bekleme

odasında yalnızca görüntü kaydı özelliği olan bir güvenlik kamerasının bulunduğu, odanın içerisinde konuşulanların dışarıdan duyulmadığı tespit edilmiştir.

50. İfade alma odasının yeterli ışıklandırma ve havalandırma imkânına sahip olduğu, odada yeterli sayıda masa ve sandalyenin mevcut olduğu, ayrıca odada ifadeyi alacak görevlilerin kullanacağı teknik malzeme ile ifade sürecinin baştan sona sesli ve görüntülü bir şekilde kaydedilmesini sağlayan güvenlik kamerasının bulunduğu görülmüştür.

51. Mağdur çocukların ifadelerinin Baro tarafından görevlendirilen avukatlar eşliğinde alınmakta olduğu, ifade sürecine dair kamera kaydının tahkikat evrakına eklenerek Cumhuriyet Savcılığına gönderildiği, bu şekilde alınan ifadeler ile mağdur çocukların adli süreçte tekrar ifade vermesinin önüne geçildiği belirtilmiştir.²

52. Cinsel istismar, taciz gibi vakalar için yapılan ön görüşme sonrasında Cumhuriyet Savcısının talimatı doğrultusunda olayla bağlantılı çocukların iş ve işlemlerinin Çocuk İzleme Merkezi (ÇİM) tarafından yürütüldüğü ifade edilmiştir.

53. Nezarethane koridorlarındaki panolarda nezarethane talimatnamesinin, CMK'nın 91'inci ve 147'nci maddelerine uygun olarak hazırlanmış Sanık Hakları Formunun Türkçe ve yabancı uyruklu çocuk-tutulanların anlayacakları dillerde tercümesinin ve İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi gibi bilgilendirici metinlerin asılı olduğu görülmüştür.

54. Nezarethaneye Alınanların Kaydına Ait Defter kayıtları ziyaret heyeti tarafından incelenmiş ve Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği'nin 12'nci maddesinde belirtilen hususların defterde yer aldığı, kayıtların eksiksiz tutulduğu ve defterin görevli Cumhuriyet Savcısı tarafından da düzenli olarak incelendiği anlaşılmıştır.

55. Nezarethanede bulunan üç güvenlik kamerası 7/24 esasına göre kayıt yapmakta ve kayıtlar otuz gün geriye dönük olarak saklanmaktadır. İdare tarafından, elektrik kesintisi yaşanması durumunda jeneratörün otomatik olarak devreye girdiği ve böylece güvenlik kameralarının kesintisiz bir şekilde kayıt yapabildiği belirtilmiştir. Yapılan incelemede kamera açılarında herhangi bir kör noktanın bulunmadığı anlaşılmıştır.

56. İdarece, personelin hizmet içi eğitim kapsamında temel olarak insan hakları alanında eğitim aldığı, mesleğin icrası süresince de sürekli olarak bu alanda seminer ve

---

² 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun "Tanıkların dinlenmesi" 52'nci maddesi uyarınca: "(3) Tanıkların dinlenmesi sırasındaki görüntü veya sesler kayda alınabilir. Ancak; a) Mağdur çocukların, b) Duruşmaya getirilmesi mümkün olmayan ve tanıklığı maddi gerçeğin ortaya çıkarılması açısından zorunlu olan kişilerin tanıklığında bu kayıt zorunludur. (4) Üçüncü fıkra hükmünün uygulanması suretiyle elde edilen ses ve görüntü kayıtları, sadece ceza muhakemesinde kullanılır."

toplantılara katılmaya teşvik edildikleri, ayrıca personele “Çocuk Polisi Temel Eğitimi”, “Çocuğun Cinsel İstismarı”, “Çocukla İletişim”, “Suça Sürüklenen Çocuklar Hakkında Yapılacak İşlemler” gibi konularda eğitim verildiği ifade edilmiştir.

57. İdarece, Müdürlükte yeterli sayıda kadın ve erkek personelin bulunmadığı, özellikle erkek personel sayısının artırılmasının gerektiği, personel eksikliği sorununun farklı çalışma sistemleri denenerek giderilmeye çalışıldığı belirtilmiştir.

C. Saraçlar Şehit Recep Şahin Polis Merkezi Amirliği

58. Saraçlar Şehit Recep Şahin Polis Merkezi Amirliği, İl Emniyet Müdürlüğü ana hizmet binasına 1,6 km mesafede bulunmaktadır. Amirlik binasının 1989 yılında inşa edildiği, binada yakın zamanda mantolama, onarım işlemlerinin yapıldığı belirtilmiştir.

59. Nezarethane odalarının binanın bodrum katında yer aldığı, odalara merdivenle ulaşıldığı, Müdürlüğün girişinde engellilerin kullanımına uygun engelli rampası bulunduğu görülmüştür. Engelli bireylerin tutulması durumunda kullanılmak için binanın giriş katında ayrı bir oda tahsis edildiği belirtilmiştir.

60. Amirlik bünyesinde üç kişinin kalabileceği şekilde düzenlenmiş üç nezarethane odası bulunmaktadır. Nezarethane odalarının numara ile belirtilmek suretiyle birbirinden ayrıldığı, odaların hangi cinsiyet grubuna özgülendiğine dair herhangi bir ibare konulmadığı görülmüştür.

61. Nezarethane odaları 9,7 m² (en: 2,87, boy: 3,38, yükseklik: 3,22), 9,28 m² (en: 2,43, boy: 3,82, yükseklik: 3,22) ve 9,97 (en: 2,9, boy: 3,44, yükseklik: 3,22) alana sahiptir. Nezarethane odalarındaki oturma bölümleri rahatlıkla uyunabilecek nitelikte yumuşak ve silinebilir kumaş şilte ile kaplıdır. Nezarethane odalarının tümünde yeterli sayıda temiz battaniye bulunmaktadır.

62. İdare tarafından, tutulanların çıkışının yapılmasının ardından kullanılmış battaniyelerin toplanarak kirli dolaplarına konulduğu ve haftada bir Polisevi Şube Müdürlüğü çamaşırhanesinde yıkatarak tekrar kullanıma hazırlandığı belirtilmiştir. Yapılan incelemelerde battaniyelerin kenar bantlarının kesilmiş olduğu ve temiz vaziyette saklandığı görülmüştür.

63. Nezairethanede, ibadetini yerine getirmek isteyenler için seccade, tespih vb. materyallerin ifade alma odasında bulundurulduğu ve talep halinde tutulanlara verildiği öğrenilmiş, nezairethanenin yeterince temiz olduğu gözlemlenmiştir.

64. Nezairethane odalarında tutulan kişilerin herhangi bir ihtiyaçlarının olup olmadığının tespiti için görevli personelce düzenli aralıklarla kontrollerin yapıldığı ifade edilmiş, ancak nezairethane odalarında, tutulanların kullanabileceği acil durum butonu bulunmadığı gözlemlenmiştir. İdarece, nezairethane odalarının güvenlik kameraları ile takip edildiği, bu sebeple herhangi bir iletişim sistemine ihtiyaç duyulmadığı ifade edilmiştir.

65. Nezairethanelerde herhangi bir havalandırma ve soğutma sistemi bulunmamaktadır. Birinci ve üçüncü nezairethane odasının havalandırma ihtiyacı odada yer alan delikli menfez ve nezairethane koridorundaki açılır pencere vasıtasıyla giderilirken, ikinci odada menfez bulunmamakta ve koridordaki pencereden havalandırma sağlanmaktadır. Heyet tarafından yapılan incelemelerde, ikinci odanın yeterince havalandırılmadığı ve odaların yeterince doğal ışık almadığı gözlemlenmiştir.

66. Nezairethane odalarının ısıtılması merkezi kalorifer sistemi ile her nezairethane odasının önünde bulunan kalorifer petekleri vasıtasıyla sağlanmaktadır.

67. Nezairethanelerin bulunduğu katta bir tuvalet, bir banyo ve bir lavabonun bulunduğu; engellilerin kullanımına uygun tuvalet ve banyonun bulunmadığı, suyun sıcak akmadığı, banyo ve tuvalette herhangi bir ışık kaynağı bulunmadığı, kişisel temizlik malzemesi olarak yalnızca sabun bulundurulduğu, banyo bölümünün temizlik malzemelerinin saklanması için kullanıldığı gözlemlenmiştir. İdare tarafından, suyun ısıtılması için gerekli sistemin kurulmaması sebebiyle sıcak su verilmediği, daha önce duş talebinde bulunan tutulan olmadığı da göz önünde bulundurularak banyo bölümünün aktif olarak kullanılmadığı belirtilmiştir.

68. İdare tarafından, nezairethane odalarının günlük temizlikleri dışında, tutulanların işlemleri bitip nezairethaneden ayrılmalılarının akabinde görevli personel tarafından ayrıca temizlendiği, ihtiyaç duyulması halinde bulaşıcı hastalıkların önlenmesi amacıyla dezenfekte edildiği belirtilmiştir.

69. Yemeklerin İl Emniyet Müdürlüğünün anlaşmalı olduğu yemek firmasından temin edildiği, tutulanlara üç öğün yemek verildiği, yemek saatleri dışında tutulan gelmesi halinde bu kişiler için ayrıca yemek talep edildiği, tutulanların sağlık durumları dikkate alınarak diyet menülerinin oluşturulduğu, talep olması halinde farklı beslenme biçimlerine (vegan, vejeteryen vb.) uygun menülerin oluşturulduğu, yemek verildiğine dair fişlerin belli bir süre saklandığı,

içme suyu ihtiyaçlarının yemeklerin yanında verilen 500 ml ambalajlı sular ile karşılandığı, ihtiyaç halinde 200 ml ambalajlı suların tutulanlara sınırsız olarak verildiği, market ihtiyaçlarının tutulanların ailesi, yakınları veya avukatları tarafından karşılanabildiği ifade edilmiştir.

70. İdarece, acil tıbbi müdahale ihtiyacı halinde 112 Acil Çağrı Merkezi vasıtası ile tutulanlara ilk müdahalenin yapılarak ilgili Cumhuriyet Savcısına duruma ilişkin bilgi verildiği, hastane ortamında müdahale edilmesine karar verilen tutulanların ise tahkikatı yürüten birimde görevli memur eşliğinde en yakın sağlık kuruluşuna sevklerinin sağlandığı, tedavi işlemlerinin tamamlandığına dair doktor raporu ile birlikte tutulanların nezarethaneye giriş işlemlerinin tekrar yapıldığı ifade edilmiştir.

71. İdare tarafından, kronik hastalığı bulunan ve adli doktor raporunda sürekli ilaç kullanması gerektiği belirtilen tutulanların ilaçlarının dağıtımının giriş muayenesini gerçekleştiren doktora bilgi verilerek ve kullanım saatlerine riayet edilerek nezarethane görevlisi tarafından düzenli olarak gerçekleştirildiği, raporu veya ilaç reçetesi bulunmayan tutulanların Cumhuriyet Savcısının bilgisi dâhilinde görevli personel refakatinde hastaneye sevk edilerek ilaçlarına ulaşması için gerekli işlemlerin yapıldığı belirtilmiştir.

72. Amirlik bünyesinde bir müdafî görüşme odası bulunmaktadır. Ziyaret heyeti tarafından yapılan incelemelerde; odada yalnızca görüntü kaydı özelliği olan bir güvenlik kamerasının bulunduğu, odanın içerisinde konuşulanların dışarıdan duyulmadığı tespit edilmiştir.

73. Amirlik bünyesinde iki ifade alma odası bulunmaktadır. Odaların yeterli ışıklandırma ve havalandırma imkânına sahip olduğu, odalarda ses ve görüntü kaydı yapan birer güvenlik kamerası bulunduğu gözlemlenmiştir.

74. Nezarethane koridorundaki panolarda nezarethane talimatnamesinin, CMK'nın 91'inci ve 147'nci maddelerine uygun olarak hazırlanmış Sanık Hakları Formunun Türkçe ve yabancı uyruklu şahısların anlayacakları dillerde tercümesinin ve İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi gibi bilgilendirici metinlerin asılı olduğu görülmüştür.

75. Ziyaret heyetince Nezarethaneye Alınanların Kaydına Ait Defter kayıtları incelenmiş; Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği'nin 12'nci maddesinde belirtilen hususların defterde yer aldığı, kayıtların eksiksiz tutulduğu ve defterin görevli Cumhuriyet Savcısı tarafından da düzenli olarak incelendiği anlaşılmıştır.

76. Nezarethanede 7/24 esasına uygun olarak kayıt alan on beş güvenlik kamerası bulunmaktadır. Güvenlik kameraları nezarethane odalarını, nezarethanelerin yer aldığı koridorları, nezarethane girişini, tuvalet ve banyoların girişini, müdafî görüşme odasını ve ifade alma odasını göstermektedir. İdare tarafından, 7/24 kameraları izleyen görevli personelin bulunduğu belirtilmiş, ziyaret heyeti tarafından yapılan incelemelerde; nezarethane odalarının yirmi dört saat boyunca izlendiğine dair tabela konulmadığı, kamera kayıtlarının geriye dönük otuz gün süreyle saklandığı, üçüncü nezarethane odasının girişinde kör nokta bulunduğu anlaşılmıştır. İdare ile gerçekleştirilen son görüşmede, kamera açılarının ayarlanarak kör nokta sorununun giderileceği ifade edilmiştir.

77. İdare tarafından, herhangi bir elektrik kesintisi yaşanması durumunda Amirlik bünyesindeki kameraların bağlı olduğu jeneratörün otomatik olarak devreye girdiği, kameralarda herhangi bir arıza yaşanması halinde ise derhal teknik personelin bilgilendirildiği ve sorunun çözülmeye çalışıldığı belirtilmiştir.

78. Amirlikte kadın ve erkek personel sayısının yeterli olduğu, gözaltına alınan kadınlarla ilgili işlemlerin kadın personel tarafından yapıldığı, kadın personel için nöbet listesi tutulduğu ve geceyi nezarethanede geçirmesi gereken kişinin kadın olması halinde listeye göre kadın personelin de nöbet tuttuğu, kadın personel sayısının yetersiz kalması halinde ise diğer birimlerden geçici olarak kadın personel görevlendirildiği anlaşılmıştır.

79. İdarece, personelin hizmet içi eğitim kapsamında temel olarak insan hakları alanında eğitim aldığı, 2022 yılı içerisinde Eğitim Şube Müdürlüğü tarafından düzenlenen “Polisin Halkla İlişkileri”, “Türkiye Cumhuriyeti Anayasası” ve “Polisin Davranış Biçimleri” konularındaki seminer ve toplantılara Amirlik personelinin de katılım sağladığı, ancak personelin hassas gruplara yönelik herhangi bir eğitim almadığı ifade edilmiştir.

80. Engelli, hasta, yaşlı, hamile ve özel ihtiyaçları bulunan kişilerin gözaltına alınması halinde ivedilikle konu ile ilgili soruşturmayı yürüten Cumhuriyet Savcısına tutulanlar hakkında bilgi verildiği, bu kişilerin Cumhuriyet Savcısı talimatı olmadan nezarethaneye konulmadığı belirtilmiştir.

III. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

81. TİHEK'in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır. Müdürlükler tarafından ziyaret heyetinin bütün bölümlere erişimi bekletilmeksizin sağlanmış, gerekli bilgi ve belgelere erişim vakitlice sağlanmıştır.

A. İl Emniyet Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler

82. Nezarethane odalarında oluşabilecek acil bir durumu veya tutulanların sağlık durumlarında oluşabilecek ani gelişmeleri ve benzeri durumları daha iyi bir şekilde takip edilebilmek için gerekli önlemler alınarak İl Emniyet Müdürlüğü'nün tüm Şube ve Amirliklerinin nezarethane odalarına acil durum butonu konulması,³

83. Ziyaret edilen nezarethanelerde engelli bireyler için tuvalet, lavabo ve banyo bölümlerinde tutunma barı gibi kolaylaştırıcı fiziki donanım olmadığı, Çocuk Şube Müdürlüğü ve Saraçlar Şehit Recep Şahin Polis Merkezi Amirliğindeki nezarethane odalarına ulaşım için gerekli düzenlemelerin bulunmadığı göz önüne alındığında tüm Şube ve Amirlik nezarethanelerinde engelli dostu düzenlemelerin yapılması ve tespit edilen eksikliklerin giderilmesi,⁴

84. Çocuk Şube Müdürlüğü ve Saraçlar Şehit Recep Şahin Polis Merkezi Amirliği nezarethanelerinde sıcak su verilmesinin sağlanması için gerekli tesisatın kurulması, kişisel hijyen malzemelerinin çeşitlendirilmesi, Amirlikteki banyo ve tuvalet bölümüne aydınlatma için gerekli düzenlemenin yapılması ve banyo bölümünde saklanan temizlik malzemelerinin kaldırılarak bu bölümün tutulanların kullanımına hazır vaziyette bulundurulması,⁵

³ Avrupa Cezaevi Kuralları (2006) 18.2: "Mahpusların personel ile gecikmeksizin irtibat kurmasını mümkün kulan bir alarm sistemi olmalıdır.", 52.4. "Tüm mahpusların, gece de dâhil olmak üzere, günün her saatinde personel ile iletişim kurabilmesine imkân sağlanmalıdır."

⁴ BM Engelli Hakları Sözleşmesi (2008) 14'üncü madde: "Taraf devletler engelli kişiler eğer herhangi bir süreç sonunda özgürlüklerinden mahrum edildiyse; bunun diğer bireylerle eşit koşullar altında yapılmasını; engellilerin uluslararası insan hakları hukukuna uygun olarak güvencelere sahip olmasını ve makul düzenlemeye ilişkin hükümler dâhil olmak üzere Sözleşme'nin hedefleri ve ilkeleriyle uyumlu muamele görmesini sağlar."

⁵ Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi AİÖK Standartları, CPT/Inf/(2002) 9, para. 47.2. "Polis nezaretindeki kişiler mahremiyete uygun şartlarda tuvalet imkânına ve yıkanmak için uygun şartlara sahip olmalıdır."

85. İl Emniyet Müdürlüğü nezarethaneleri özelinde görevli personel tarafından Nezarethaneye Alınanların Kaydına Ait Defter kayıtlarının eksikliğe mahal vermeyecek şekilde düzenli olarak tutulması,⁶

86. Çocuk Şube Müdürlüğü ve Saraçlar Şehit Recep Şahin Polis Merkezi Amirliğinde bulunan nezarethane odalarının girişinde odaların hangi cinsiyet grubuna tahsis edildiğini belirten işaret ve tabelaların olmadığı görüldüğünden odaların girişlerine uygun işaret ve tabelaların asılması,

87. Mahremiyetin korunması adına, Çocuk Şube Müdürlüğü ve Saraçlar Şehit Recep Şahin Polis Merkezi Amirliğinde yer alan nezarethane odalarının girişine veya içine tutulanların buldukları alanın kamera ile izlendiğini belirten şekilde bir uyarı yazısının konulması, Saraçlar Şehit Recep Şahin Polis Merkezi Amirliğindeki nezarethane odalarını gören güvenlik kameralarının kör nokta kalmayacak şekilde yeniden ayarlanması,

88. Çocuk Şube Müdürlüğü ve Saraçlar Şehit Recep Şahin Polis Merkezi Amirliğinde doğal ışık almayan ve yeterli havalandırmanın sağlanmadığı tespit edilen nezarethane odalarında sorunun giderilmesi adına gerekli düzenlemelerin yapılması,⁷

89. Çocuk Şube Müdürlüğünde yetersiz personel nedeniyle verimli çalışma ortamı oluşturmakta zorlanıldığı şikâyeti üzerine Şubeye İl Emniyet Müdürlüğü bünyesinden personel temin edilmesi,⁸

90. Müdürlük ve bağlı merkezlerde görev yapan personelin hizmet içi eğitim müfredatına, “tutulanlara ve özellikle hassas gruplara yönelik muamele” ile “BM’nin İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı, Aşağılayıcı Muamele veya Cezaların Etkili Biçimde

---

⁶ Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi AİÖK Standartları, CPT/Inf/(1992) 2, para. 40.: “CPT, gözetilene alınan her bir birey için, söz konusu kişinin nezaretiyle ilgili bütün unsurları (özgürlüğünün ne zaman elinden alındığı ve bu önlemin alınmasının nedenleri; haklarının ne zaman belirtildiği; yaralanma, ruhsal hastalık, vs. işaretleri; akraba/konsolosluk ve avukatın ne zaman temasa geçtiği ve ziyaret ettiği; ne zaman yemek verildiği; ne zaman sorgulandığı; ne zaman nakledildiği veya salıverildiği, vb.) ve bu unsurlar konusunda yapılanları içeren tek ve kapsamlı bir nezaret kaydı tutulmasının, polis nezaretindeki kişilere tanınan temel hakları daha da güçlendireceğine (ve büyük olasılıkla polis memurlarının işinin kolaylaşacağına) inanmaktadır.”

⁷ Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi AİÖK Standartları, CPT/Inf/(2002) 9, para. 42.: “Bütün polis hücreleri, içinde bulundurulmuş kişi sayısına göre makul büyüklükte olmalı ve gerekli ışıklandırma (uyku süresi hariç, okumaya yetecek kadar ışık) ve havalandırma şartlarına sahip olmalıdır; tercihen hücrelerde doğal ışık olmalıdır.”

⁸ Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi AİÖK Standartları, CPT/Inf/(2001) 16, para. 26.: “Personel sayısının yetersiz olduğu durumlarda, söz konusu kurumda temel güvenlik ve yönetim düzeyinin tutturulabilmesi için oldukça fazla mesai yapılması gerekebileceği de unutulmamalıdır. Bunun sonucu olarak personelin stres düzeyi aşırı artabilir ve personel gereğinden hızlı yorulabilir, bu durum da herhangi bir cezaevi ortamında zaten bulunan gerilimi artırabilir.”

Soruşturulması ve Belgelendirilmesi (İstanbul Protokolü)” dâhil olmak üzere insan hakları konularının eklenmesi,⁹

hususları tavsiye edilmektedir.

---

⁹ Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi AİÖK Standartları, CPT/Inf/(2002)9, para. 34. “Şüphelilerin sorgulanması, tatminkâr bir biçimde yapılabilmesi için özel eğitim gerektiren ve uzmanların yapması gereken bir iştir. İlk olarak ve özellikle, sorgulamanın amacının tam olarak ne olduğu kesin olarak belirlenmelidir; amaç, sorgulamayı yapan memurların gözünde suçlu olduğu varsayılan bir kişinin itiraf etmesini sağlamak değil, incelenmekte olan konu hakkında gerçekleri öğrenmek için doğru ve güvenilir bilgilere ulaşmak olmalıdır. Şüphelilerin sorgulanması sırasında uygulanacak davranış kurallarının belirlenmesi, kolluk kuvvetlerinin uygun eğitimi almasına ek olarak, yukarıda belirtilen amaca uymalarını çok kolaylaştıracaktır.”